

ეკონომიკური სისხლის სამართლის ევროპეიზაცია*

პროფესორი, სამართლის დოქ. *მარტინ პაულ ვასმერი*, კიოლნის უნივერსიტეტი

2014 წელს ხელმოწერილი საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულება ძალაში შევიდა 2016 წლის პირველ ივლისს. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არა მხოლოდ ორმხრივი ბაზრის გახსნა, არამედ ევროკავშირის სამართლებრივი სტანდარტების იმპლემენტაციაც. აღნიშნული „ევროპეიზაცია“ განსაკუთრებით ეხება ეკონომიკურ სისხლის სამართალს. ვინაიდან ევროპულ ბაზარს, როგორც ერთიან ეკონომიკურ რეგიონს, რომელიც ოთხი ევროპული ძირითადი თავისუფლებით – საქონლის თავისუფალი ბრუნვით, პირთა თავისუფალი გადაადგილებით, მომსახურების თავისუფლებითა და კაპიტალისა და ანგარიშსწორების წარმოების თავისუფლებით ხასიათდება, ეკონომიკური სისხლის სამართლის ჰარმონიზაცია უნდა მოჰყვეს შედეგად.

I. ევროპული ეკონომიკური სისხლის სამართალი

პირველ რიგში განსაზღვრას ექვემდებარება ცნება „ეკონომიკური სისხლის სამართალი“, უფრო ზუსტად კი – „ევროპული ეკონომიკური სისხლის სამართლის“ მნიშვნელობა.

1. კრიმინოლოგიური ცნების განსაზღვრა

ეკონომიკური დანაშაულის ყველაზე ცნობილი დეფინიციის ავტორია საზერლენდი, რომელმაც მას 1939 წელს „თეთრსაყელიანთა დანაშაული“ უწოდა.¹ მას ამით სურდა საზოგადოების ყურადღება იმ ფაქტზე გაემახვილებინა, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულებს საშუალო და ზედა ფენის

* სტატია ეყრდნობა მოხსენებას, რომელიც ავტორმა გააკეთა 4.11.2016 წელს „ქართული ეკონომიკური სისხლის სამართლის“ კონფერენციის ფარგლებში.

სტატია ქართულად თარგმნა ჟურნალის სამუშაო ჯგუფის წევრმა ანი ნასრაშვილმა.

¹ Sutherland, Edwin. H., American Sociological Review 5 (1940), S. 1 (9).

წარმომადგენლებიც ჩადიან. საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ ეს გაბედული დეფინიცია, ერთი მხრივ, ძალიან ვიწროა, ვინაიდან იგი მხოლოდ ქმედების ჩამდენზე ფოკუსირდება და, მეორე მხრივ, ცნება ძალიან ფართოა, რადგან ის ყოველ დასჯად ქმედებას მოიცავს, ასევე იმ ქმედებებს, რომლებიც არ არიან ეკონომიკური ხასიათის. ამ დეფინიციას არც შემდგომი განვითარება არ განუცდია. ეს ეხება როგორც „occupational crimes“-ს, ასევე – „corporate crimes“-ს.² პირველ შემთხვევაში პროფესიის განხორციელების დროს ჩადენილი ყველა სისხლის-სამართლებრივი ქმედების ჩართვა ძალიან შორს მიდის, მეორე შემთხვევაში კი მოცულია მხოლოდ ის დანაშაულები, რომელთა ჩადენა სანარმოთა ინტერესიდან გამომდინარე ხდება.

2. ცნების პროცესუალური განსაზღვრა

მართალია, გერმანელ კანონმდებელს „ეკონომიკური სისხლის სამართლის“ დეფინიცია არ მოუცია, მაგრამ განსაზღვრული სისხლის სამართლის დანაშაულები, რომლებიც მიწის სასამართლოს განსჯადობის ქვეშ არიან, ეკონომიკური სისხლის სამართლის პალატას დაუქვემდებარა. სასამართლოების შესახებ გერმანული კანონის §74c-ს პირველი აბზაცის პირველი წინადადების ნომერი ერთიდან ოთხამდე შეიცავს სისხლის სამართლის დანაშაულთა მოცულობით ჩამონათვალს ეკონომიკური სამართლის შესახებ კანონის მიხედვით და ასევე სისხლის სამართლის კოდექსიდან გამომდინარე ჩამდენიმე დანაშაულს. ამასთან, ამავე კანონის §74c-ს პირველი აბზაცის პირველი წინადადების Nr. 6a და 6b ჩამოთვლიან იმ დანაშაულებს, რომლებიც შესაძლოა გადაეცეთ ეკონომიკური სისხლის სამართლის საქმეთა პალატას, თუ „კონკრეტული შემთხვევის განხილვისთვის ეკონომიკის სპეციალური ცოდნა მოითხოვება.“ ამის უკან დგას ის მოსაზრება, რომ ეკონომიკური დანაშაულები

² ზოგადი მიმოხილვა Wittig, Petra, Wirtschaftsstrafrecht, 3. Aufl. 2014, § 2 Rn. 12 ff. m.w.N.

განსაკუთრებით რთულად განსახილველ დელიქტთა კატეგორიას განეკუთვნება, რომელთა შეფასებისთვის განსაკუთრებული ადამიანური, ინტელექტუალური და ტექნიკური რესურსია საჭირო.³ აღნიშნულის მიუხედავად, ეს დეფინიცია ხარვეზიანია, ვინაიდან ის დანაშაულები, რომლებიც კატალოგში მოხსენიებული არ არის და ის ქმედებები, რომლებიც, მართალია, აღნიშნულია Nr. 6a და 6b-ში (მაგალითად, მითვისება), მაგრამ, მხოლოდ „დაკონსერვებულია“, დეფინიციით მოცული არ არის.

3. სამართლებრივ სიკეთეზე ორიენტირებული დეფინიცია

სისხლის სამართლის მეცნიერებაში გავრცელებული მოსაზრების თანახმად, ეკონომიკური ხასიათის სისხლის სამართლის დანაშაულთა დროს დაცვის ობიექტს ეკონომიკური ცხოვრების არაინდივიდუალური სამართლებრივი სიკეთე წარმოადგენს.⁴ დაცულ სამართლებრივ სიკეთედ, გარკვეულწილად, ძალიან ფართო გაგებით, სახელდება მთლიანი ეკონომიკური წესრიგი,⁵ ნაწილობრივ შეზღუდულად კი – სოციალური საბაზრო ეკონომიკა თუ მისი ცალკეული პრინციპები.⁶ გარდა ამისა, ნაწილობრივ ხდება ასევე სისტემისადმი ნდობის ბოროტად გამოყენებაზე⁷ მითითებაც. ამ მიდგომების საპასუხოდ კი აღინიშნება, რომ კოლექტიური სამართლებრივი სიკეთე ზედმეტად ბუნდოვანი და ხელოვნურია.⁸ ამ მოსაზრების საპირისპიროდ უნდა აღინიშნოს, რომ ხშირად ბევრი დანაშაულის შემთხვევაში მთავარ მიზანს ინსტიტუციების (ბირჟა, კრედიტი) დაცვა წარმოადგენს.⁹

³ შეად. *Waßmer, Martin Paul*, in: *Graf/Jäger/Wittig* (Hrsg.), *Wirtschafts- und Steuerstrafrecht*, 2. Aufl. 2017, § 266 StGB Rn. 4.

⁴ *Tiedemann, Klaus*, *Wirtschaftsstrafrecht, Einführung und Allgemeiner Teil*, 4. Aufl. 2014, Rn. 65.

⁵ *Tiedemann, Klaus*, *Juristische Schulung (JuS)* 1989, 689, 691.

⁶ *Bottke, Wilfried*, *Zeitschrift für Wirtschafts- und Strafrecht (wistra)* 1991, 1, 4.

⁷ *Otto, Harro*, *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)* 96 (1984), S. 339, 342.

⁸ შეად. მხოლოდ *Roxin, Claus*, *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, Bd. I, 4. Aufl. 2006, § 2 Rn. 75 ff.

⁹ *Tiedemann, Klaus*, *Wirtschaftsstrafrecht, Einführung und*

სისხლისსამართლებრივ ქმედებებთან მიმართებით არაინდივიდუალური სამართლებრივი სიკეთეების დაცვის საკითხი ამოიწურება ისეთ შემთხვევებში, როდესაც ხაზგასმულია ექსკლუზიურად ინდივიდუალური სამართლებრივი სიკეთეების დაცვის თაობაზე.

4. კრიმინოლოგიურ ასპექტსა და სამართლებრივ სიკეთეზე დაფუძნებული დეფინიცია

უპირატესობის მქონეა ცნების ის განსაზღვრება, რომელიც კრიმინოლოგიურ ასპექტს სამართლებრივი სიკეთის დაცვასთან ერთობლიობაში მოიაზრებს¹⁰ და ევროპულ სამართალსაც მათთან ერთად განიხილავს. აღნიშნულის თანახმად, ევროპული ეკონომიკური სისხლის სამართლი მოიცავს ყველა დანაშაულს, რომელიც ეკონომიკური საქმიანობის დროს იქნა ჩადენილი საზოგადოებრივ (არაინდივიდუალურ) სამართლებრივ სიკეთესთან მიმართებით, ვინაიდან ამ დანაშაულებით ევროკავშირის ოთხი ძირითადი თავისუფლების ანდა ევროკავშირის ორგანოების დაზიანება ხდება. ქმედების შემადგენლობებით შესაძლოა დაცულ იქნეს არა მხოლოდ არაინდივიდუალური, არამედ ასევე ინდივიდუალური სამართლებრივი სიკეთე, თუ მათი დაზიანებით ტრანსნაციონალური გავლენა სახეზეა. ეს ცნება მოიცავს მთლიან ეკონომიკურ საქმიანობას, თუმცა იგი შეზღუდულია იმით, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულს ევროკავშირის ძირითად თავისუფლებებთან ანდა ევროკავშირთან უნდა ჰქონდეს კავშირი.

II. ევროპეიზაციის სტადიები

ეკონომიკური სისხლის სამართლის ევროპეიზაცია უშუალოდ არის დაკავშირებული ევროკავშირის სისხლის სამართლის წარმოშობასთან.

Allgemeiner Teil, 4. Aufl. 2014, Rn. 65.

¹⁰ შეად. გერმანულ ეკონომიკური კრიმინოლოგიის ლიტერატურასთან, შეად. *Schwind, Hans-Dieter*, *Kriminologie und Kriminalpolitik*, 23. Aufl. 2016, § 21 Rn. 17 m.w.N.

1. ევროპული გაერთიანება (31.10.1993-მდე)

ა) ზოგადი მიმოხილვა

მაასტრიხტის ხელშეკრულების დადებამდე არსებული ევროპული გაერთიანება შედგებოდა სამი ორგანიზაციისგან – ევროპის ეკონომიკური გაერთიანება, ევროპის ატომური გაერთიანება, ევროპის ნახშირისა და ფოლადის გაერთიანება. შეზღუდული უფლებამოსილების პრინციპის თანახმად (დღეს ევროკავშირის შესახებ ხელშეკრულების მე-5 მუხლის პირველი აბზაცი), გაერთიანებებს შეეძლოთ ემოქმედათ მხოლოდ მათთვის მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში და მიზნიდან გამომდინარე. სისხლის სამართლის რეგულირების კომპეტენცია მისთვის გადაცემული არ ყოფილა.¹¹ ამდენად, ევროპულ სამართალს თავდაპირველად მხოლოდ შეზღუდული გავლენა ჰქონდა ეროვნულ ეკონომიკურ სისხლის სამართალზე.

ბ) ძირითადი მოთხოვნები ეროვნული სისხლის სამართლისადმი

ამის მიუხედავად, თავიდანვე ცხადი იყო, რომ ძირითადი თავისუფლებები სისხლის სამართალზეც მოახდენდა გავლენას. მაგალითად, სასჯელის შემოღება სახელმწიფოში საქონლის იმპორტისა და ექსპორტისთვის საქონლის მიმოქცევის თავისუფლებაში ჩარევა იქნებოდა. პირველ რიგში დასადგენი იყო, ეროვნული სისხლის სამართლის გამოყენებას საზღვრებს მიღმა (საქონლის) მიმოქცევის დროს ანგარიში უნდა გაენია თუ არა ძირითადი თავისუფლებებისთვის. ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ ამასთან დაკავშირებით ჩამოაყალიბა მოთხოვნები პირველადი სამართლიდან, სადამფუძნებლო ხელშეკრულებების გამოყენებით.¹² სასამართლომ განსაზღვრა პირველ რიგში ეროვნული სისხლის სამართლის ზღვარი, ვინაიდან გაერთიანების წინააღმდეგ მიმართული სისხლის სამართლის შენარჩუნება დაუშვებელი იყო. აღნიშნული, ერთი მხრივ, ნიშნავს იმას, რომ ქმედება, რომელიც ევროპული გაერთიანების სამართლის თანახმად დასაშვებია, ეროვნული სამართლით სანქციას არ უნდა ითვალისწინებდეს,

გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შეზღუდვის დანესება ლეგიტიმური ინტერესით გამართლებულია.¹³ მეორე მხრივ, აქედან გამომდინარეობს ის, რომ არათანაზომიერი და დისკრიმინაციული სანქციები ძირითად თავისუფლებებს ხელყოფს.¹⁴ პირველადი სამართლიდან ასევე გამომდინარეობს ეროვნული სისხლის სამართლის გამოყენების ქვედა ზღვარი, რაც იმას გულისხმობს, რომ წევრი სახელმწიფოები ლოიალური თანამშრომლობის პრინციპის თანახმად (დღეს ევროკავშირის ხელშეკრულების მე-4 მუხლი), ევროპული გაერთიანების სამართლის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებებზე ქმედითი, თანაზომიერი და შემაკავებელი სანქციებით უნდა რეაგირებდნენ.¹⁵ ამასთან, სისხლის სამართლის განმარტებასთან მიმართებით დადგენილია, რომ განმარტება ევროპული გაერთიანების სამართალთან თანხვედრაში უნდა იყოს¹⁶ და ნორმის ინტერპრეტაციის სხვადასხვა ვარიანტიდან უპირატესობა უნდა მიენიჭოს იმას, რომელიც ევროპული სამართლის მოქმედებას ყველაზე მეტად შეუწყობს ხელს. (*effet utile*)¹⁷.

გ) სამართლებრივი აქტები განსაკუთრებით მნიშვნელოვან დანაშაულთა სფეროში

დამატებით, მეორად სამართალში შემუშავდა პირველად სამართალზე დაყრდნობით სამართლებრივად სავალდებულო რეგულაციები სამართლებრივი დაახლოებისთვის. ამგვარად დაეყრდნო ევროპული გაერთიანების ინსაიდერული დირექტივა 89/592/EWG¹⁸ ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების ხელშეკრულების მე-100ა მუხლს, რომლის თანახმად „წევრ სახელმწიფოთა იმ სამართლებრივი ნორმებისა და ადმინისტრაციული აქტების დაახლოებისთვის, რომლებიც შიდა ბაზრის მოწყობასა და ფუნქციონირებას ეხება,“ შესაძლებელია ღონისძიებების გატარება. დირექტივის მე-13 მუხ-

¹³ შეად. §§ 106, 108a UrhG EuGH EuZW 2012, 663 – Donner mit Anm. Sobotta, Christoph.

¹⁴ შეად. EuGH NVwZ 1993, 661 – Kraus.

¹⁵ Satzger, Helmut, Internationales und Europäisches Strafrecht, 7. Aufl. 2016, § 8 Rn. 27 ff. m.w.N.

¹⁶ შეად. მხოლოდ ცნებასთან „Abfall“ Amtliche Sammlung der Entscheidungen des Bundesgerichtshofs in Strafsachen (BGHSt) 37, 333, 336 f.

¹⁷ EuGH Slg. 1974, 1337.

¹⁸ ინსაიდერული საქმიანობის შესახებ ნორმების კოორდინირებასთან დაკავშირებული დირექტივა 89/592/EWG, 13.11.1989, Amtsblatt (ABl.) 1989 L 334, S. 30.

¹¹ Rosenau, Henning/Petrus, Szabolcs, in: Vedder/Heintschel von Heinegg (Hrsg.), Europäisches Unionsrecht, 2012, Art. 83 AEUV Rn. 2.

¹² შეად. მხოლოდ Satzger, Helmut, Internationales und Europäisches Strafrecht, 7. Aufl. 2016, § 8 Rn. 14 ff.

ლის თანახმად, სანქციები, რომლებიც დარღვევებისთვის არის გათვალისწინებული, „საკმარის სტიმულს“ უნდა შეიცავდეს ნორმის დაცვის მიზნით. აღნიშნული არ უკავშირდებოდა სისხლისსამართლებრივი ხასიათის სანქციების შემოღებას. G-ამის მიუხედავად, ეს გერმანელი კანონმდებლისთვის საკმარის მიზეზს წარმოადგენდა ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონის შექმნისთვის 1994 წლის 1 აგვისტოს,¹⁹ რომელიც ინსაიდერულ საქმიანობას სასჯელს უქვემდებარებდა.

დ) ევროპული გაერთიანებების ფინანსური ინტერესების დაცვა

საბოლოოდ გამოიკვეთა, რომ ევროპული გაერთიანებების ფინანსური ინტერესები სუბსიდიური მაქინაციებისა და საგადასახადო თაღლითობებთან დაკავშირებული ქმედებებისგან დაცვას საჭიროებდა. ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ 1989 წელს თავისი ინოვაციური გადაწყვეტილებით სიმინდის სკანდალთან²⁰ დაკავშირებით ნევრ სახელმწიფოთა ლოიალურობის ვალდებულებაზე დაყრდნობით შემოიღო ასიმილაციის პრინციპი, რომლის თანახმად, ნევრი სახელმწიფოები ვალდებული არიან ევროპული გაერთიანების ინტერესების დაცვა საკუთარ ფინანსურ ინტერესებს გაუთანაბრონ და ქმედითი, თანაზომიერი და შემაკავებელი სანქციები გაითვალისწინონ. მაასტრიხტის ხელშეკრულებით აღნიშნული თანასწორობის პრინციპის სახით აისახა ევროპული გაერთიანების ხელშეკრულების 209ა მუხლში (დღეს ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების მუხლი 325. აბზ. 2).

2. ევროკავშირი მაასტრიხტის ხელშეკრულების შემდგომ (1.11.1993-30.4.1999)

ა) ზოგადი მიმოხილვა

მაასტრიხტის ხელშეკრულებით 1992 წლის 7 თებერვალს²¹ (ძალაში შესვლის თარიღი – 1.11.1993)

ევროკავშირის დაარსებით, პირველ სვეტთან – ევროპულ გაერთიანებასთან ერთად განისაზღვრა ორი სხვა სვეტის არსებობა, კერძოდ – საერთო საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა და თანამშრომლობა მართლმსაჯულებასა და შინაგან საქმეებში. თუმცა მაასტრიხტის ხელშეკრულება პირდაპირი ფორმულირებით არ ითვალისწინებდა სისხლის სამართლის კომპეტენციას. ევროპული გაერთიანების შესახებ ხელშეკრულების K.3 მუხლის თანახმად, მოქმედების ფორმებად ერთობლივი ღონისძიებების მიღება და შეთანხმების დამუშავება მოიაზრებოდა.

ბ) შეთანხმება

შეთანხმების მიღება არ იყო სავალდებულო ძალის, არამედ ნევრ სახელმწიფოთათვის სარეკომენდაციო ხასიათი გააჩნდა, რაც ნაკლებეფექტური გამოდგა. ამის დადასტურებაა ის, რომ 1995 წლის 26 ივლისს, ევროკავშირის იმ დროისთვის თხუთმეტივე ნევრმა სახელმწიფომ მოაწერა ხელი შეთანხმებას ევროპული გაერთიანებების ფინანსური ინტერესების დაცვის შესახებ.²² თუმცა ე.წ. PIF-Konvention²³ მხოლოდ 2002 წლის 17 ოქტომბერს შევიდა ძალაში, ვინაიდან მისი რატიფიცირების პროცესი გადაიდო. იგივე სირთულეების წინაშე იდგა 1996 წლის 27 სექტემბრის²⁴ პირველი ოქმი მექრთამეობისა და კორუფციის შესახებ, ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს 1996 წლის 29 ნოემბრის²⁵ ოქმი, რომელიც ამ სასამართლოს მიერ წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურის გზით ნორმათა განმარტებას ანესრიგებს და ბოლოს 1997 წლის 19 ივნისის²⁶ მეორე ოქმი, რომლის განხილვის საგანი იურიდიული პირების პასუხისმგებლობა და ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლაა. PIF-Konvention მოგვიანებით დაზუსტდა 1997 წლის 26 ივლისს ხელმოწერილი შეთანხმებით – ევროპული გაერთიანების ან ევროკავშირის ნევრი სახელმწიფოების მოხელეების მონაწილეობით ჩადენილი მექრთამეობის წინააღმდეგ ბრძოლის

¹⁹ ფინანსური ბაზრის ხელშეწყობის შესახებ მეორე კანონი (2. FFG) vom 26.7.1994, BGBl. I S. 1749.

²⁰ EuGH Slg. 1989, 2965 – Rs 68/88, Griechischer Mais = Neue Juristische Wochenschrift (NJW) 1990, 2245.

²¹ ევროპული კავშირის შესახებ ხელშეკრულება, ABI. 1992 C 191 S. 1.

²² ABI. 1995 C 316 S. 48; ამასთან *Waßmer, Martin Paul*, in: Grützner/Pötz/Kreß (Hrsg.), Internationaler Rechtshilfeverkehr in Strafsachen, 3. Aufl., 29. Lieferung 2012, III C 4.7.

²³ PIF = Protection des Intérêts Financiers.

²⁴ ABI. 1996 C 313 S. 1.

²⁵ ABI. 1997 C 151 S. 1.

²⁶ ABI. 1997 C 221 S. 11.

შესახებ.²⁷ ოქმი ზოგადად მიმართული იყო მექრთამეობასთან დაკავშირებული ქმედებების წინააღმდეგ დაცვის მექანიზმების გაძლიერებისკენ.

გ) საერთო ღონისძიებები

საერთო ღონისძიებებიც ნაკლებ ეფექტური აღმოჩნდა, ვინაიდან სახელმწიფოებისთვის დათქმების გაკეთება ისევ დასაშვები იყო და შესაბამისად, ღონისძიებების მბოჭავი (სავალდებულო) ძალაც ნაკლებია.²⁸ მაგალითისთვის, 1998 წლის 3 დეკემბერს, მიღებულ იქნა საერთო ღონისძიება 98/699/JI ფულის გათეთრებასთან დაკავშირებით, რომელიც მოიცავდა გამოძიებას, დანაშაულის შედეგად მიღებული ქონების გაყინვას, ამოღებას, დანაშაულის საგნების ჩამორთმევას.²⁹

1. ამსტერდამის და ნიცას ხელშეკრულებები (1.5.1999-დან 30.11.2009-მდე)

ა) ზოგადი მიმოხილვა

1997 წლის 2 ოქტომბერს³⁰ დადებული ამსტერდამის ხელშეკრულებით, მესამე სვეტი შეიზღუდა საპოლიციო და იუსტიციური თანამშრომლობით სისხლის სამართლის საქმეებში. ევროპული გაერთიანების ხელშეკრულების შესახებ 31-ე მუხლის ლიტ. ე-ს თანახმად, ერთობლივი მოქმედებები მოიცავდა ასევე ღონისძიებების მიღებას მინიმალური სტანდარტის მქონე ნორმებით ორგანიზებული დანაშაულის, ტერორიზმის და ნარკოტიკებით უკანონოდ ვაჭრობის სფეროში სისხლისსამართლებრივი ქმედებებისა და სასჯელების განსაზღვრის თაობაზე. ნიცას 2001 წლის 26 თებერვლის³¹ ხელშეკრულებაში (ძალაში შევიდა 2003 წლის 1 თებერვლიდან) აღნიშნული დებულებები ხელშეუხებელი დარჩა. მოქმედების ფორმებად ევროპული გაერთიანების

შესახებ ხელშეკრულების 34-ე მუხლი ითვალისწინებდა შეთანხმებას და ასევე საერთო ღონისძიება შეიცვალა ე.წ ჩარჩო გადაწყვეტილებით.

ბ) ჩარჩო გადაწყვეტილებები განსაკუთრებით მნიშვნელოვან დანაშაულთა სფეროში

ჩარჩო გადაწყვეტილებები ასევე სუსტი ძალის მქონე რეგულაციებად იქნა მიჩნეული. მართალია, იგი დასახული მიზნის მისაღწევად სავალდებულო ძალის იყო, თუმცა არ გააჩნდა უშუალო მოქმედება, რის გამოც ნევრ სახელმწიფოებს მისი იმპლემენტაციისთვის დიდი სივრცე ჰქონდათ. ეკონომიკური სისხლის სამართლის სფეროში მნიშვნელოვან ჩარჩო გადაწყვეტილებებს წარმოადგენდა, უპირველეს ყოვლისა, ჩარჩო გადაწყვეტილება ფულის გაყალბებასთან,³² ფულის გათეთრებასთან,³³ თაღლითობასა და უნაღდო ანგარიშსწორებით სიყალბესთან³⁴ დაკავშირებით, ასევე ადამიანით ვაჭრობასთან,³⁵ კერძო სექტორში კორუფციასთან³⁶ და კომპიუტერულ დანაშაულთან³⁷ მიმართებით. ამ რეგულაციების მეშვეობით გაიზარდა ევროპული სამართლის გავლენა.

გ) სისხლისსამართლებრივი დამატებითი კომპეტენცია (ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლო)

აღნიშნულთან ერთად, ევროპული გაერთიანება შეეხო დანაშაულთა დამატებით სფეროს. სისხ-

²⁷ ევროპული გაერთიანების ან ევროკავშირის ნევრი სახელმწიფოების მოხელეების მონაწილეობით ჩადენილი მექრთამეობის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ ევროკავშირის ხელშეკრულების K. მუხლის მესამე აბზაცის საფუძველზე დადებული შეთანხმება, ABI. C 195, S. 2.

²⁸ შეად. მხოლოდ *Waßmer, Martin Paul*, in: Grützner/Pötz/Kreß (Hrsg.), *Internationaler Rechtshilfeverkehr in Strafsachen*, 3. Aufl., 28. Lieferung 2012, III C 4.4. Rn. 6, 12.

²⁹ ABI. 1998 L 333 S. 1.

³⁰ ABI. 1997 C 340 S. 1.

³¹ ABI. 2001 C 80 S. 1.

³² საბჭოს 2000 წლის 29 მაისის 2000/383/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება ევროს შემოტანასთან დაკავშირებული ფულის გაყალბების წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების შესახებ სისხლისსამართლებრივი და სხვა სანქციებით, ABI. L 140 S. 1.

³³ საბჭოს 2001 წლის 26 ივნისის 2001/383/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება ფულის გათეთრებასთან დაკავშირებული გამოძიების, თანხის გაყინვის, ამოღების, დანაშაულის საგნების ჩამორთმევის შესახებ, ABI. L 182 S. 11.

³⁴ საბჭოს 2001 წლის 28 მაისის 2001/413/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება უნაღდო ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებულ თაღლითობასა და სიყალბესთან ბრძოლის შესახებ, ABI. L 149 S. 1.

³⁵ საბჭოს 2002 წლის 19 ივლისის 2002/629/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება ადამიანის ვაჭრობასთან ბრძოლის შესახებ, ABI. L 203 S. 1.

³⁶ საბჭოს 2003 წლის 22 ივლისის 2003/568/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება კერძო სექტორში ქრთამის შესახებ, ABI. L 192 S. 54.

³⁷ საბჭოს 2005 წლის 24 თებერვლის 2005/222/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება ინფორმაციულ სისტემებზე თავდასხმის შესახებ, ABI. L 69 S. 67

ლის სამართლის გამოყენებით³⁸ გარემოს დაცვის შესახებ ჩარჩო გადაწყვეტილების ბათილობის მოთხოვნის განხილვის დროს, 2005 წელს, ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ³⁹ დაადგინა, რომ სისხლის სამართალი, ისევე როგორც სისხლის სამართლის პროცესი, მიუხედავად იმისა, რომ ევროპული გაერთიანების კომპეტენციაში არ შედის, აღნიშნული გაერთიანების კანონმდებელს არ აბრკოლებს, მიიღოს შესაბამისი ღონისძიებები. ამის წინაპირობას წარმოადგენს ის, რომ ქმედითი, თანაზომიერი და შემაკავებელი სანქციების გამოყენება ინტენსიური ჩარევის წინააღმდეგ მიმართული „აუცილებელი“ ღონისძიება უნდა იყოს. თუმცა, სასამართლოს განმარტებით, გარემოს დაცვის სფეროში უპირატესობის მქონე უნდა იყოს დირექტივის გამოცემა, რის გამოც ჩარჩო გადაწყვეტილება მცდარ სამართლებრივ საფუძველს ემყარება და ამის გამო იგი გაუქმებულია. სწორედ ამგვარად იქნა ჩარჩო გადაწყვეტილება გემების მიერ ზღვის დაბინძურებასთან⁴⁰ დაკავშირებით ბათილად მიჩნეული. სასამართლოს ამ მსჯელობამ, რომელიც სისხლისსამართლებრივ დამატებით კომპეტენციას დაეყრდნო, გერმანულ სისხლის სამართლის მეცნიერებაში ნაწილობრივ მოწონება⁴¹ დაიმსახურა, უმეტესად კი, არ იქნა გაზიარებული.⁴² კრიტიკის საგანი იყო ის გარემოება, რომ სისხლის სამართლის სფეროში წევრი სახელმწიფოების სუვერენიტეტის გათვალისწინებით, პირდაპირ ფორმულირებული კომპეტენციის გადაცემა არ მომხდარა. ამის მიუხედავად, აღნიშნული სისხლისსამართლებრივი დამატებითი კომპეტენციის გამოყენება მრავალჯერ

მოხდა, მაგალითისთვის გამოიყენა დირექტივა გემების მიერ ზღვის დაბინძურებასთან დაკავშირებით,⁴³ სისხლის სამართლის მეშვეობით გარემოს დაცვის თაობაზე,⁴⁴ და ასევე დამსაქმებელთა სანქციების დირექტივა,⁴⁵ რომელიც დამსაქმებლის წინააღმდეგ სანქციებისა და სხვა ღონისძიებების მინიმალურ სტანდარტს ანებსება მართლზომიერი ცხოვრების (ბინადრობის) უფლების გარეშე მესამე ქვეყნების მოქალაქეთა დასაქმებისთვის.

დ) ევროპული გაერთიანების ფინანსური ინტერესების დაცვა

საბოლოოდ, სადავო იყო, ევროპულ გაერთიანებას ჰქონდა თუ არა თავისი ფინანსური ინტერესების დასაცავად სისხლის სამართლის სფეროში ჩარევის კომპეტენცია. ევროპული გაერთიანების შესახებ ხელშეკრულების 280-ე მუხლის პირველი აბზაცის პირველი წინადადების თანახმად, მართალია, ევროპული კავშირის საბჭოს შეეძლო ამ სფეროში ღონისძიებების მიღება თალლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის მიზნით, თუმცა, ამასთანავე ევროპული გაერთიანების შესახებ ხელშეკრულების 280-ე მუხლის პირველი აბზაცის მეორე წინადადებით წევრ სახელმწიფოთა „სისხლის სამართლის გამოყენება“ და სისხლის სამართალწარმოება ამ ღონისძიებებისგან „ხელშეუხებელი“ რჩებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული დათქმა უმეტესად⁴⁶ ისე განიმარტებოდა, რომ გაერთიანებას სისხლის

³⁸ საბჭოს 2003 წლის 27 იანვრის 2003/80/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის მეშვეობით გარემოს დაცვის შესახებ, ABI. L 29 S. 55.

³⁹ EuGH Sig. I 2005, 7907 = NSZ 2008, 702.

⁴⁰ საბჭოს 2005 წლის 12 ივლისის 2005/667/JI ჩარჩო გადაწყვეტილება საზღვაო გემებით დაბინძურებასთან სისხლისსამართლებრივი მექანიზმებით ბრძოლის შესახებ, ABI. L 255 S. 164.

⁴¹ Böse, Martin, Goldammer's Archiv für Strafrecht (GA) 2006, 211 ff.; Frenz, Walter/Wübberhorst, Hendrik J. C., wistra 2009, 449, 450; Suhr, Oliver, Zeitschrift für Europarechtliche Studien (ZEuS) 2008, 45, 57 ff.

⁴² შეად. მხოლოდ Braum, Stefan, wistra 2006, 121 ff.; Hefendehl, Roland, Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik (ZIS) 2006, 161 ff.; Heger, Martin, Juristen Zeitung (JZ) 2006, 310 ff.; Kaiafa-Gbandi, Maria, ZIS 2006, 521, 523 ff.; Pohl, Tobias, ZIS 2006, 213 ff.

⁴³ ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2005 წლის 7 სექტემბრის დირექტივა 2005/35/საზღვაო გემებით ზღვების დაბინძურებისა და დარღვევებისთვის სანქციების შემოღების შესახებ, ABI. L 255 S. 22; შეცვლილი ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2009 წლის 21 ოქტომბრის 2009/123/EG დირექტივით, რომელმაც ჩაანაცვლა 2005/35/EG დირექტივა საზღვაო გემებით ზღვების დაბინძურებისა და დარღვევებისთვის სანქციების შემოღების შესახებ ABI. L 280 S. 52.

⁴⁴ ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2008 წლის 19 ნოემბრის 2008/99/EG დირექტივა გარემოს სისხლისსამართლებრივი მექანიზმებით დაცვის შესახებ, ABI. L 328 S. 28.

⁴⁵ ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2009 წლის 18 ივნისის 2009/52/EG დირექტივა სანქციებისა და ღონისძიებების მინიმალური სტანდარტების შესახებ იმ დამსაქმებლების წინააღმდეგ, რომლებიც მესამე ქვეყნების მოქალაქეებს ცხოვრების უფლების გარეშე ასაქმებენ, ABI. L 168 S. 24.

⁴⁶ შეად. მხოლოდ BT-Drucks. 13/9339 S. 13; Griese, Antonia, Europarecht (EuR) 1998, 476; Satzger, Helmut, Strafverteidiger (StV) 1999, 132 ff.

სამართლის რეგულირების კომპეტენცია არ გააჩნდა, ნაწილობრივ⁴⁷ გაჩნდა მოსაზრებაც, რომ აღნიშნული დათქმა გულისხმობდა მხოლოდ სისხლის სამართლის „გამოყენებას“ და არა მის „დადგენას“, რის გამოც გარკვეულწილად სისხლის სამართლის კომპეტენციაც აღიარებული უნდა ყოფილიყო. კომისია ნებისმიერ შემთხვევაში ეყრდნობოდა სისხლისსამართლებრივი დამატებითი კომპეტენციის არსებობას და 2001 წელს წარმოადგინა წინადადება დირექტივასთან⁴⁸ დაკავშირებით, თუმცა მისი მიზლის თაობაზე შეთანხმება ვერ იქნა მიღებული.⁴⁹

2. ლისაბონის ხელშეკრულება (1.12.2009-დან)

ა) ზოგადი მიმოხილვა

2007 წლის 13 დეკემბრის⁵⁰ ლისაბონის ხელშეკრულების დადებიდან, რომელიც 2007 წლის 1 დეკემბერს შევიდა ძალაში, ევროკავშირის სფეროს სისტემა გაუქმდა. ევროკავშირის როგორც მანამდე, არც ახლა აქვს სისხლის სამართლის სფეროში კომპეტენცია, თუმცა იუსტიციური თანამშრომლობის სფეროში იგი უფლებამოსილია ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 82-ე მუხლის პირველი აბზაცის საფუძველზე ორდინალური პროცედურით სისხლის სამართლისა და სისხლის სამართლის პროცესის სფეროში მიიღოს ღონისძიებები სამართლებრივი დებულებების დაახლოების მიზნით.

ბ) მინიმალური რეგულაციები

სისხლისსამართლებრივ ქმედებებთან და სასჯელებთან მიმართებით განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულთა სფეროში

ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 83-ე მუხლის პირველი აბზაცის პირ-

ველი ქვეაბზაცის თანახმად, შესაძლებელია მინიმალური მომწესრიგებელი ნორმების მიღება სისხლისსამართლებრივი ქმედებებისა და სასჯელების განსაზღვრის მიზნით განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულთა სფეროში, რომელთა წინააღმდეგ მოქმედება „დანაშაულთა სახეობის თუ ზემოქმედების ანდა განსაკუთრებული საჭიროების გათვალისწინებით, ერთიან საფუძველს უნდა ემყარებოდეს“, თუ მას „ტრანსნაციონალური ხასიათი“ გააჩნია. ამ დანაშაულთა სფეროს, ამავე ხელშეკრულების 83-ე მუხლის პირველი აბზაცის მეორე ქვეაბზაცის თანახმად, განეკუთვნება ტერორიზმი, ადამიანთა ვაჭრობა და ქალების და ბავშვების სექსუალური ექსპლუატაცია, ნარკოტიკებით უკანონო ვაჭრობა, იარაღით უკანონო ვაჭრობა, ფულის გათეთრება, კორუფცია, ფულის გაყალბება, კომპიუტერული დანაშაული და ორგანიზებული დანაშაული. აღნიშნული კომპეტენცია მრავალჯერ იქნა გამოყენებული. ეკონომიკური სისხლის სამართლისთვის მნიშვნელოვანია დირექტივა ადამიანთა ვაჭრობის შესახებ,⁵¹ კომპიუტერული დანაშაულის შესახებ დირექტივა⁵² და ფულის გაყალბების შესახებ დირექტივა.⁵³

ამასთან ერთად, ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 83-ე მუხლის პირველი აბზაცის მესამე ქვეაბზაცის თანახმად, ერთხმად მიღებული დადგენილებით ევროპული პარლამენტის თანხმობის შემდეგ, საბჭოს შეუძლია განსაზღვროს დანაშაულთა სხვა სფეროებიც, რომლებიც ხსენებულ კრიტერიუმებს შეესაბამება. ასეთი დადგენილება, რომელიც აფართოებს ხელშეკრულების შინაარსს, გერმანიის საკონსტიტუციო სასამართლომ თავის ლისაბონის გადაწყვეტილებით,⁵⁴ ხელშეკრულების შეცვლას გაუთანაბრა და ის პარ-

⁴⁷ შეად. უპირველესყოფისა *Tiedemann, Klaus*, AGON 17 (1997), S. 12 f.; *ders.*, GA 1998, 107, 108 in Fn. 7; შეად. ასევე *Zieschang, Frank*, ZStW 113 (2001), 255, 260.

⁴⁸ KOM(2001) 272 endg., ABI. 2001 C 240 E, S. 19; კრიტიკულად *Satzger, Helmut*, Zeitschrift für Rechtspolitik (ZRP) 2001, 549 ff.

⁴⁹ შეად. *Waßmer, Martin Paul*, in: Grütznert/Pötz/Kreß (Hrsg.), Internationaler Rechtshilfeverkehr in Strafsachen, 3. Aufl., 29. Lieferung 2012, III C 4.7 Rn. 16

⁵⁰ ABI. 2007 C 306 S. 1.

⁵¹ ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2011 წლის 5 აპრილის 2011/36/EU დირექტივა ადამიანთა ვაჭრობის პრევენციისა და ბრძოლისა და მისი მსხვერპლების დაცვის შესახებ, ასევე 2002/629/JI ჩარჩო გადაწყვეტილების შეცვლის შესახებ, ABI. L 101 S. 1.

⁵² ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2013 წლის 12 აგვისტოს 2013/40/EU დირექტივა ინფორმაციულ სისტემებზე თავდასხმისა და 2005/222/JI ჩარჩო გადაწყვეტილების შეცვლის შესახებ, ABI. L 218 S. 8.

⁵³ ევროპული პარლამენტის და საბჭოს 2014 წლის 15 მაისის 2014/62/EU დირექტივა ევროსა და სხვა ვალუტების გაყალბებისგან დაცვისა და საბჭოს 2000/383/JI ჩარჩო გადაწყვეტილების შეცვლის შესახებ, ABI. L 151 S. 1.

⁵⁴ BVerfGE 123, 267, 412f., 436 – Lissabon.

ლამენტის დათქმას დაუქვემდებარა. ევროპული კავშირის საბჭოს გერმანიის წარმომადგენელს უფლება აქვს ხმა მისცეს ამ დადგენილებას კეჭისყრისას ანდა თავის შეკავების უფლებით ისარგებლოს მხოლოდ მას შემდეგ, რაც პარლამენტის შესაბამისი კანონი ძალაში შევა.

გ) მინიმალური სტანდარტის ნორმები

სისხლისსამართლებრივი ქმედებებისა და სასჯელებისთვის უკვე ჰარმონიზებულ სფეროში

ამასთან, ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 83-ე მუხლის მეორე აბზაცის თანახმად, შესაძლებელია დირექტივების მეშვეობით იმ სისხლისსამართლებრივი საკითხების მინიმალურ დონეზე მოწესრიგება, რომელთა დაკავშირებით ჰარმონიზების ღონისძიებები უკვე მიღებულია, თუ საკანონმდებლო დაახლოებაა „აუცილებელი“. გერმანიის საკონსტიტუციო სასამართლომ ლისაბონის გადაწყვეტილებაში⁵⁵ აღნიშნული მიიჩნია „სისხლისსამართლებრივი კომპეტენციის მნიშვნელოვან გაფართოებად“; მისი განმარტებით, კონსტიტუციურ დებულებებთან მისი შესაბამისობისთვის მოცემული უნდა იყოს „აღსრულების სერიოზული დეფიციტი, რომელიც დამტკიცებადია და მხოლოდ სისხლისსამართლებრივი ღონისძიების გამოყენებით შეიძლება აღმოფხვრილ იქნას“. ამის შემდეგ, ეს კომპეტენცია გამოყენებულია 2014 წელს ახალი დირექტივის მიღებით „ბაზრის ბოროტად გამოყენების“⁵⁶ შესახებ, რომლის იმპლემენტაციაც 2016 წლის 3 ივლისამდე უნდა მომხდარიყო.

დ) „დამამუხრუჭებელი“ პროცედურა

სისხლის სამართლის კომპეტენციის შეზღუდვა შესაძლებელია ე.წ. „დამამუხრუჭებელი“ პროცედურის გამოყენებით, ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 83-ე მუხლის მესამე აბზაცის თანახმად. აღნიშნულის მიხედვით, საბჭოს წევრ სახელმწიფოს შეუძლია განაცხადოს საბჭოს საქმიანობის შეჩერების შესახებ, თუ მას მიაჩნია, რომ დირექტივის პროექტი მისი სისხლისსამართ-

ლებრივი წესრიგის ფუნდამენტალურ ასპექტებს ეხება. აქედან გამომდინარე, არსებობს „ვეტოს უფლება“.⁵⁷ თუ შეთანხმება ვერ მიიღწევა და მინიმუმ 9 წევრი სახელმწიფო არ მოისურვებს დირექტივის პროექტის საფუძვლებზე გაძლიერებული მუშაობის დასაბუთებას – აღნიშნული უფლებამოსილება გამოყენებულად ითვლება.

ე) ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების დაცვა

ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების დაცვის საკითხი საბოლოოდ პირველადი სამართლის ფარგლებში მოწესრიგდა. ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 325-ე მუხლის მეოთხე აბზაცის თანახმად, ევროპულ პარლამენტს და საბჭოს შეუძლიათ ორდინალური საკანონმდებლო პროცედურის გამოყენებით, თაღლითობის პრევენციისა და მასთან ბრძოლის მიზნით, მიიღონ სავალდებულო ღონისძიებები. ევროპული გაერთიანების შესახებ 280-ე მუხლის მე-4 აბზაცის მეორე წინადადებით გაკეთებული დათქმა გაუქმებულ იქნა. აღნიშნულით, გავრცელებული მოსაზრების თანახმად⁵⁸, ევროკავშირმა დაადგინა პირდაპირი სისხლისსამართლებრივი კომპეტენცია, რაც გულისხმობს ევროპული სისხლისსამართლებრივი შემადგენლობების რეგულაციებით მოწესრიგების შესაძლებლობას. საწინააღმდეგო მოსაზრება⁵⁹ კვლავაც უარყოფს ამგვარი კომპეტენციის არსებობას იმაზე დაყრდნობით, რომ ასეთი უფლებამოსილების მინიჭება ევროკავშირისთვის „en passant“ დაუშვებელია. კომისიამ, ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესა-

⁵⁷ Rosenau, Henning/Petrus, Szabolcs, in: Vedder/Heintschel von Heinegg (Hrsg.), Europäisches Unionsrecht, 2012, Art. 83 AEUV Rn. 26.

⁵⁸ შეად. Hecker, Bernd, Europäisches Strafrecht, 5. Aufl. 2015, § 14 Rn. 54; Rosenau, Henning/Petrus, Szabolcs, in: Vedder/Heintschel von Heinegg (Hrsg.), Europäisches Unionsrecht, 2012, Art. 83 AEUV Rn. 7; Satzger, Helmut, Internationales und Europäisches Strafrecht, 7. Aufl. 2016, § 8 Rn. 27; Spitzer, Harald/Stiegel, Ute, in: von der Groeben/Schwarze/Hatje (Hrsg.), Europäisches Unionsrecht, 7. Aufl. 2015, Art. 325 AEUV Rn. 8; Waldhoff, Christian, in: Callies/Ruffert (Hrsg.), EUV/AEUV, 5. Aufl. 2016, Art. 325 AEUV Rn. 6; a.A. Sturies, Jonas, Online-Zeitschrift für Höchstgerichtliche Rechtsprechung zum Strafrecht (HRRS) 2012, 273, 276 ff.

⁵⁹ Zöller, Mark, in: Bergmann (Hrsg.), Handlexikon der Europäischen Union, 4. Aufl. 2012, S. 855, 856.

⁵⁵ BVerfGE 123, 267, 411 – Lissabon.

⁵⁶ 16.4.2014 წლის 2014/57/EU დირექტივა საბაზრო მანიპულაციების დროს სისხლისსამართლებრივი სანქციების შესახებ, ABl. L 173 S. 179.

ხელშეკრულების 325-ე მუხლის საფუძველზე, 2012 წლის ივლისში ახალი წინადადება წარადგინა PIF-დირექტივასთან⁶⁰ დაკავშირებით, თუმცა კანონმდებლებითი პროცესი ამასთან დაკავშირებით ჯერ კიდევ არ დასრულებულა.⁶¹

საბოლოოდ, ევროპული კავშირის საბჭოს თაღლითობასთან ბრძოლის სფეროში ევროკავშირის საქმიანობის წესის შესახებ ხელშეკრულების 86-ე მუხლის პირველი ქვეაბზაცის გამოყენებით, აქვს პირველადი სისხლის პროცესუალურსამართლებრივი კომპეტენცია. ამის მიხედვით, საბჭოს შეუძლია რეგულაციებით ევროპული პროკურატურა აამოქმედოს. სამომავლოდ ამ სფეროში კიდევ ერთი რეგულაციაა მოსალოდნელი, ვინაიდან კომისიამ 2013 წლის ივლისში შესაბამისი ინიციატივა⁶² წარადგინა.

მოქმედი სისხლის მატერიალურსამართლებრივი და პროცესუალურსამართლებრივი ნორმების დადგენაზე.

4. სამომავლოდ, დინამიური განვითარების ფონზე მოსალოდნელია, რომ ევროკავშირმა ახალი და დეტალური რეგულაციები წარადგინოს ევროპული ეკონომიკური სისხლის სამართლის დარგში.

III. დასკვნა

1. ევროპული ეკონომიკური სისხლის სამართალი მოიცავს ყველა დანაშაულს, რომელიც ეკონომიკური საქმიანობის დროს იქნა ჩადენილი, რის გამოც მას არაინდივიდუალური ხასიათი აქვს და ევროკავშირის ოთხ ძირითად მიმართულებას ანდა მის ორგანოებს ეხება.
2. ევროპული პირველადი სამართალი აწესებს ზედა და ქვედა ზღვარს ნაციონალური ეკონომიკური სისხლის სამართლისათვის. პირველ რიგში კანონის განმარტება უნდა იყოს ევროკავშირის სამართალთან შესაბამისობაში და მას შეძლებისდაგვარად ეფექტური მოქმედების ძალა უნდა მიანიჭოს.
3. ლისაბონის ხელშეკრულებით ევროკავშირს დირექტივების მეშვეობით სისხლისსამართლებრივი ქმედებებისა და სასჯელების განსაზღვრის კომპეტენცია მიენიჭა. ეს კომპეტენცია საკანონმდებლო დაახლოების მიზნით მოიცავს არა მხოლოდ განსაკუთრებით მძიმე ტრანსნაციონალურ დანაშაულებს, არამედ ასევე უკვე ჰარმონიზებულ დარგებს. დამატებით, ევროკავშირს თავისი ფინანსური ინტერესების დაცვის მიზნით უკვე აქვს კომპეტენცია პირდაპირ

⁶⁰ Com(2012) 363 final.

⁶¹ შეად. Interinstitutionelles Dossier 2012/0193 (COD), S. 2.

⁶² KOM(2013) 534 endg.